

Redacția și Administrația:

Budapesta, VII., Nyár-utca 1.

Aci sunt a să trimită tot felul de scrisori, cereri și bani.

Tot aci să primescă anunțuri cu prețurile cele mai mederate.

Un număr 10 filieri.

ADEVĂRUL

FOAIE POLITICĂ, SOCIALĂ ȘI ECONOMICĂ.

Organul partidului socialdemocrat din Ungaria.

Foaie pentru poporul muncitor român.

ABONAMENTUL:

Pentru Austro-Ungaria:
Pe 1 an — — — — 2 coroane
Pe 1/2 an — — — — 1 coroane

Pentru străinătate:
Pe 1 an — — — — 3 coroane

Pentru America:
Pe 1 an — — — — 1 dolla.

Redactata de un comitet.

Apare în prima Vineri după 1-Iu.

Redactor-responsabil: Aurel Cristea.

Invitare!

Conform hotărârii congresului din Timișoara din anul 1906, secțiunea română a partidului socialdemocrat din Ungaria va ține în zilele de **5 și 6 Ianuarie 1908** la orele 9 dimineața în **casa orașului din Arad**

Al treilea

CONGRES ROMÂN

cu următoarea ordine de zi:

1. Raport asupra mișcării.
2. Lupta pentru votul universal.
3. Organizația politică și economică:
 - a) Organizația politică.
 - b) Organizația economică.
 - c) Organele comitatense și locale.
 - d) Darea de partid.
4. Presa (foile) mișcării noastre.
5. Alegerea comitetului conducător regi-colar.
6. Expulzările din România.
7. Propuneri.

Propuneri cari să fie discutabile, trebuie trimise cel mai târziu până la 1 Ianuarie st. n. 1907 pe adresa tovarășului *Ioan Crețu, Arad* (Rákóczi-u. 12).

La Congres!

Nu ne desparte mult timp până când vom da ochi cu trimișii muncitorilor români socialdemocrați din întreaga țară la al III-lea Congres Român, ce are să se țină în zilele de 5 și 6 Ianuarie nou 1908 în orașul Arad.

Toți trimișii au să fie muncitori, cu alte cuvinte proletari, cari luptă sub steagul roșu al măreței idei socialdemocrate.

Congresul nostru are să fie adevăratul parlament al muncitorimei române din Ungaria, aici ne vom sfătui și ne vom da părerile fiecare, și ne-am înțelege spre a ști ce avem de făcut pe viitor. Căci cu trecutul — durere — nu ne putem mândri.

*

Dar o bucurie trebuie să avem, și aceea e: că și muncitorul român s'a deșteptat și dorește desrobirea, pentru care luptă toți muncitorii socialdemocrați de alte naționalități.

Cine să nu se bucure, văzând că și poporul român, adevăratul proletari român, după atâta timp de apăsare, s'au deșteptat și să alătură cu trup și suflet de unicul partid socialdemocrat, care luptă pentru adevăratele drepturi ale muncitorilor?

Sunt și de acei, cari nu se bucură la înaintarea și la deșteptarea poporului.

Ei sunt fariseii, pe cari li dor inima că nu sunt în stare ca ei să conducă acest partid.

Acest partid îl conduc tot muncitori. Noi nu avem lipsă de străini, căci am putea ajunge și noi pe urma cum au ajuns tovarășii din România, cu niște trași-impinși cari n'au căutat ca să înainteze muncitorimea și când au ajuns la câte un os de ros aruncat din partea stăpânirii, au lăsat baltă mișcarea muncitorilor și au început să lucreze contra lor.

Dovadă măcelurile ce s'au făcut astă primăvară și expulzările a mai tutulor muncitorilor conștienți.

*

Multe jalbe și plânsori vor răsuna la acest congres. Și cu tot dreptul. Pentru-că la acest congres fiecare dintre tovarășii are să își spună durerea sa, cari — dureri — sunt foarte multe.

De aceea atragem atențiunea tuturor muncitorilor socialiști români din întreaga Ungarie, ca să fie reprezentați la acest congres, care este al treilea congres socialdemocrat român din Ungaria.

Să nu fie nici o comună românească, de unde să nu se trimită delegați (representanți).

După statutele organice ale partidului socialdemocrat, din fiecare comună se pot alege doi frați. Numele acestora să se trimită cât mai în grabă la adresa tovarășului *Ioan Crețu, Rákoczy-u. 12, Arad.*

*

Și acum fraților, la muncă!

Congresul s'a conchiemat, spre a se da sămânța adevărată a ideii celor ce au să ia parte la sfat.

Iar sămânța trebuie răspândită în întreaga țară. Și nu în zădar să vină vre-un delegat (trimis) la congresul din Arad, căci dacă se va reîntoarce acasă, să fie în stare, ca să povestească despre tot s'a vorbit și hotărât la congres.

Deci la revedere la Congresul din Arad!

Poliția românească pe teritoriul unguresc.

O știre, care aproape nu ne vine a crede, ne-a survenit zilele acestea din ziarele românești, și anume, că guvernul muscălesc al României nemulțumit cu prigonirile muncitorilor din țara românească, nemulțumit cu nelegiuirile ce a comis cu expulzarea unor oameni pacinici, nemulțumit cu înroșirea câmpiilor cu singele a 11.000 țărani, a căror vină n'a fost alta de cât că au ascultat sfatul liberalilor în opoziție (actualii guvernanți) de a se rescula, cerând să li se dea și lor dreptul la un traiu mai omenesc, guvernul acesta nefast al țării românești, nevoind a se lăsa mai prejos de cât semenii lui din neagra Rusie, a găsit de cuviință ași urma și pe teritoriul nostru seria persecuțiilor în contra acolora, cari fără nici o vină au fost expulzați de acești tirani, cari văzând că străinătatea s'a alarmat de nelegiuirile lor, văzând campania vehementă ce presa din toate țările civilizate o duce contra barbariilor a celui mai reacționar guvern ce l'a avut vre-odată această țară, văzând hotărârea Congresului internațional dela Stuttgart de-a se interpela toate parlamentele și fiindu-i frică ca nu cumva acei ce au fost smulși din sânul familiei lor, de lângă copiii lor, nevoiți fiind ași părăsi avutul lor și a-l lăsa prada acestor fiare sălbatice cu chip de oameni, să se întoarcă pe neașteptate în țară, a înființat pe teritoriul nostru la Brașov un serviciu de spionaj, care merge cu îndrăzneala până acolo, că inspectează toată lumea de prin trenuri ce sosesc acolo, căutând expulzați.

Știrea această, fiind de-o extremă gravitate, întrebăm pe guvernul nostru, dacă cu știrea lui guvernul românesc a înființat la Brașov o așa numita *Secția III*, după sistemul muscălesc, căci după-ce au înșelat autoritățile noastre vamale, prezentând pe expulzați ca pe niște negustori ce se duc pe timp de cinci zile la Brașov, dându-le la granița dela Predeal bilete cari odată ce i-a văzut trecuți le-au luat îndărăt pentru ca posesorii lor să nu poată pretinde că sunt supuși români, după ce agenții acestui guvern de falsificatori a comis cele mai nelegiuite fapte cu supușii săi, astăzi se crede în drept că poate și în țara noastră să-și urmeze calea nelegiuirilor.

Noi credem că guvernul unguresc ar trebui să pue în vedere acestor nelegiuitori să-și retragă spionii, cu care a înșesat Brașovul, căci nu voim ca străinătatea să creadă că și țara noastră e o țară de canibali, unde un urgisit al unei țări sălbatice nu poate găsi exil în liniște, când mai ales în acest exil autoritățile noastre vamale au o mare-parte de vină, căci dacă ele ar fi mai severe, acești oameni n'ar trebui astăzi să îndure atâtea mizerii. Dar vom mai reveni.

RĂVAȘ.

Intrunire de protestare contra persecuțiunii naționalităților în Ungaria.

În seara de 10 Decembrie a avut loc în Viena o mare adunare de protestare contra persecuției naționalităților din Ungaria, la care a luat parte și tovarășul *George Grigorovici*, deputat român socialdemocrat în Reichsratul austriac.

Nu putem trece cu vederea, ca să nu aducem o parte din vorbirea tovarășului Grigorovici, care a ținut-o la această adunare, de oare-ce chiar și pe noi muncitorii ne interesează lucrul acesta.

După-ce au vorbit mai mulți reprezentanți ai naționalităților, luând fiecare apărarea națiunii sale, ia cuvântul tovarășul Grigorovici, care zice următoarele:

„Noi nu trebuie să avem nimic în contra acestui popor. (Contra poporului ungar). Poporul unguresc este bun ca ori ce popor, nu el este asupritorul, ci clasa conducătoare a lui, clasa capitalistă.

Lupta naționalităților ce se cuprinde în sine și lupta proletariatului muncitoresc trebuie să fie ațintită mereu în contra clasei capitaliste stăpânitoare, a cărei maximă de conduită totdeauna a fost: divide et impera.

Interesul capitalismului pentru menținerea puterii sale de asuprire este ca însăși naționalitățile asuprite să se urască între ele. Vedem mai multe exemple la noi ca de exemplu rutenii și așa zișii „kleine russen“ cari cu toate că vorbesc aceeași limbă, au aceeași origine, au aceleași obiceiuri, aceleași moravuri, sunt împărțiți în două tabere dușmane de clasele capitaliste conducătoare.

Se înșală însă clasele capitaliste dacă cred că o națiune se poate distruge, căci poporul, oricare ar fi, el e bun și numai capitalismul atotputernic e acela, care îl pornește în luptă pe unul contra altuia.

Incheie argumentatul său discurs spunând că numai votul universal va putea ușura lupta de desrobire a naționalităților, care conduce apoi la desrobirea proletariatului muncitoresc.

Noua lege electorală.

„Tribuna“ află din izvor demn de încredere, că prin noua lege electorală drept de vot (1 vot) va avea fiecare cetățean maiorean, care știe serie și ceti. Două voturi va avea fiecare cetățean care știe serie și ceti și plătește 20 coroane dare. Trei voturi vor avea cei ce știu ceti și serie unguște și plătesc 20 cor. dare.

Guvernul după cum să vede face socoata fără cârciumar. Nu să gândește la milioanele de desmoșteniți, cari nu dorm, ci luptă din toate puterile pentru *adevărul vot universal*, ci nu pentru cel sugrumat.

Disolvarea Dietei croate.

Înainte cu doi ani, guvernul Fejérváry a disolvat parlamentul ungar prin un comisar regal; Joia trecută, guvernul lui Werkerle — care a combătut regimul „dărăbantist“ — a disolvat dieta croată, numindu-l pe Rakodezay, banul Croației comisar regal.

Demonstrația pentru votul universal în Croația.

Ziua de 12 Decembrie 1907, a fost o zi de sărbătoare pentru muncitorimea croată, în ziua aceasta s'a deschis dieta Croației. Cu ocazia aceasta s'a făcut o mare demonstrație din partea muncitorimei (împreună cu un repaus general de muncă, întocmai ca la noi în ziua de 10 Octombrie 1907), pentru *aducerea la îndeplinire a votului universal și secret*.

În această demonstrație au luat parte peste 10.000 de muncitori. Convoind a parcurs străzile Zagrabului în cea mai mare liniște până la parlament.

Aici delegația muncitorilor a fost primită din partea unor deputați cu simț omenesc și conduși la președintele camerei, căruia iau predat memorandumul (dorința masei poporului) și totodată ținând o vorbire în favoarea votului universal, la care președintele a răspuns următoarele:

„Cu plăcere primesc memorandumul D-tră, și am să-l proștern dietei, am o bucurie, că deputații dietei s'au alăturat de memorandumul D-tră și să-și exprime solidaritatea cu D-tră. Ați împlinit prin disciplina aceasta

pentru care vă pot felicita, o demonstrație imponentă în favoarea votului universal. Aceea ce ați făcut astăzi, au făcut-o deja și socialdemocrații din Ungaria la deschiderea parlamentului. Deosebirea între ziua aceea și cea de azi e foarte mare. De oare-ce acolo sunt toate puterile în mâinile guvernului și al parlamentului spre a împlini aducerea votului universal la îndeplinire, dar ei nu voesc. Pe când la noi toate partidele au în programul lor votul universal. Cu această cerere a intrat în lupta electorală coaliția sârbo-croată. Noi întotdeauna am ținut reforma electorală, ca cea mai importantă însărcinare.

De aceea am primit odinioară propunerea lui Lorkovich, ca să se aleagă o comisiune, care să lucreze paralel cu guvernul pentru împlinirea votului universal. Această comisiune a ținut deja două ședinți și s'a silit să lucreze în folosul acestei cereri. Dar tot noi știm cum am fost împedecați, ca să ne spunem cuvântul în această privință. Asta e cea mare deosebire între parlamentul din Budapesta și dieta Croată. În parlamentul din Budapesta numai așa e posibil de-a se realiza acest proiect de lege (votul universal) fiindcă îl voesc de sus, *pe când noi ne dăm silința de a-l îndeplini, fiindcă e dorit de jos*. Numărul alegătorilor după dreptul prezent de alegere este minimal în fața poporului neîndreptățit, care nuși poate exprima voința sa acolo unde se fac legile pentru el însuși. Așa că condițiile pentru întărirea și signorarea pozițiunii de drept de stat al națiunii, numai un astfel de parlament poate să creeze condițiile pentru desfășurarea culturală, economică și politică.

Memorandumul D-tră are să ne fie un impuls, ca să influențăm în dietă sensul aspirațiilor D-tră, cari sunt și ale noastre să-l aducem cât mai curând spre realizare.

Salutați pe tovarăși din partea noastră!

Noi și naționaliștii români.

De un timp încoace presa coaliției guvernamentale s'au alarmat de teama unei alianțe între partidul nostru socialdemocrat și cel al naționaliștilor, pentru a lupta în comun spre cucerirea dreptului de vot universal, fiind de acord pentru acest punct ambele partide.

S'au făcut mare zarvă în jurul acestor presupuneri în presa celor cari ne guvernează, până când „Népszá“ ziarul autorizat al partidului nostru a spulberat acel svon neîntemeiat, arătând că între socialdemocrați și naționalismul burghez, sunt mari

deosebiri fundamentale, ca idei doctrini și principii. Deci pe partidul naționalităților îl considerăm ca pe oricare alt partid burghez și ca atare îl ține prisos și chiar dăunător mișcării de emancipare a proletariului.

Afirmațiunile noastre sunt întemeiate pe dovezi vorbitoare, astfel că naționaliștii români în situația creiată astăzi se află între ciocan și nicovală în ce privește mișcarea socialistă. Și iată cum: să știe că în anii din urmă, când mișcarea socialistă nu era așa puternică, dar care prindea rădăcini adânci pretutindeni unde era sămănată ideea dătătoare de viață a socialismului, astfel că naționaliștii noștri, conducători firești ai poporului — cum le place lor să se intituleze — îngroziți peste măsură că va prinde rădăcini flagelul periculos al socialismului și printre robii și exploatații popor român, s'a alarmat și întreaga presă naționalistă, consacră articole chilometrice pentru combaterea flagelului otrăvitor al socialismului. S'au ținut conferințe, prelegeri prin biserici și peste tot locul ca să stârpească răul de cu vreme.

Astea au fost măsurile de apărare, luate de conducătorii firești pentru a feri cât mai mult poporul român exploatat și sărăcit de lumina socialismului. Pe altă parte mișcarea socialistă a tovarășilor de suferință și de luptă unguri, nemți, slovaci, sârbi din țara noastră a fost și mai groaznic terorizată, astfel că întemnițările, confiscările și câte fără de legi se înfăptuia ca să nimicească mișcarea muncitorească. După cum se practică și astăzi pe o măsură mult mai mare. Dar rezultatul acestor măsuri reacționare absolut muscălești se văd astăzi. În loc ca mișcarea noastră să fie înăbușită, după cum năzuia elica privilegiată burghezo-feudalo-capitalistă, mișcarea socialistă din contră a crescut, s'a împuternicit ca uriașul din poveste. Astfel în anul 1901 erau zece mii de muncitori organizați, iar astăzi după atâtea prigoniri, avem mai bine de două sute de mii de muncitori organizați, așa că proletariatul Ungariei a devenit o forță de temut, încât astăzi bate cu putere la porțile constituționalismului pentru introducerea votului universal pentru toți locuitorii fără deosebire de neam. Așa că astăzi recunosc și domniile naționaliști prin vorbirile lor forțați de împrejurări și prin presa lor, că singurul partid care luptă sincer pentru drepturile popoarelor, este partidul socialdemocrat.

Ei bine, trebuie să mărturisim, că am rămas surprinși de contradicția ce se practică în presa naționalistă. Când pe de o parte în același ziar recunoaște superioritatea mișcării socialiste, și pe de altă parte

Ce ne lipsește?

Conferința ținută la secțiunea muncitorilor români din Budapesta de tovarășul I. Cozianu.

Tovarăși!

Muncitorimea în lupta ei pentru emancipare de sub jugul capitalist, are două arme mari puternice. I-a, organizarea în sindicate de bresle, ca prin organizare să-și poată îmbunătăți situația ei economică; și a II-a, Cultura. Cultivarea muncitorimei, ca să știe cum să întrebnițeze mai bine organizarea în folosul ei, să cunoască folosul ei, să cunoască forțele dușmanului cu care luptă, să știe să se ferească de loviturile pe care ar putea să-i le dea etc.

Aceste două arme ale muncitorimei, se completează una pe alta. Cultură fără organizare puternică nu valorează mult, iar organizare fără cultură are aceeași valoare ca și zero. Numai amândouă la un loc, fac posibilă o mișcare bună. Odată aceste constatate, să aruncăm o privire asupra noastră și să vedem, dacă noi românii întruim aceste două mari cerințe unei mișcări bune?

Cred că nimeni nu va tăgădui că mișcarea socialdemocrată românească are o mare stare cât se poate de bună. Dar să vedem, dacă știm să folosim aceste două arme în mod corespunzător. Dacă știm să folosim aceste două arme în mod corespunzător. Dacă știm să folosim aceste două arme în mod corespunzător.

organizate la sate, iar pe de altă parte muncitorii români dela orașe, cari de silă, de nevoie sunt organizați, fără însă a ști pentru ce sunt ei organizați și ce rol ar putea să aibă ei în această țară. Iar pe de altă parte vedem această mișcare economică apăsând și lăsând toată răspunderea morală asupra a trei-patru tovarăși și aceștia risipiți. Eu vă spun sincer, că mă mir, cum acești oameni au putut face față unei așa de mare cerințe. Dela ei nu putem cere mai mult, de cât fac ei. Ei își fac datoria pe deplin. Să vedem însă dacă noi ne facem datoria? Care ar fi datoria unui muncitor conștient organizat? A face agitație, a susține și apăra ideile lui, ori și unde ar fi nevoie, și a căuta să lumineze pe tovarășii lui întunecați încă de frazologia naționalismului, patriotismului și a altor dogme burghezo-capitaliste.

Ei bine, cum să cerem muncitorului român acest lucru? Când el încă nu e lămurit, pentru ce e organizat și ce muncă o mai fi și socialismul acela? Și apoi ne mirăm, că mișcarea a trecut prin atâtea crize dureroase!... Răul îl vedem, o vorba acum cum să-l îndreptăm, și asupra acestui lucru voi stărui cât se poate de mult și cât va îngădui răbdarea D-tră.

Așa dar, tovarăși, răul îl vedem și trebuie cât mai repede îndreptat, acest lucru

se cerc dela noi, muncitori dela orașe, noi trebuie să facem începutul, nouă ne vine marea cinste de-a lumina și susține pe frații noștri dela sate, nouă ni-se cere dar cel d'întăiu să rupem cu trecutul și să ne punem serios pe lucru, să ne cultivăm, ca să facem din mișcarea socialistă română, o mișcare, care știe ce vrea și unde se duce.

Și iubiți tovarăși, nu susțin numai pentru aceea, să ne cultivăm pentru ca să putem face o mișcare mare, dar și în viața noastră de toate zilele ne este de mare folos cultura. Ea ne dă busola vieții, ea ne învață cum să ne conducem în viață, ea ne ferește de multe vițuri, care ne scurtează viața, ea ne răspunde la toate întrebările și ne explică ce suntem noi oamenii, de unde venim și unde mergem.

Există profesori pentru toate științele și artele, numai pentru știința și arta de a trăi nu. Sunt de sigur destui profesori de morală, dar puțini moralști cari să influențeze conduita oamenilor. Totuși nimic nu e mai însemnat pentru om, de cât să știe să-și întrebnițeze bine viața. Și aceasta iubiți tovarăși, o putem face fără multă osteneală, numai puțină voință să fie de a ne cultiva, și cultivându-ne, găsim imediat cărarea care desparte binele de rău.

combate în modul cel mai stupid socialismul ca nu cumva să pătrundă și în marea masă a poporului român.

Aicea se vede incapacitatea, nepriceperea marilor probleme sociale ce frământă omenirea, sau fățărnicia preinșilor conducători ai poporului, când afirmă neghiobiile cari urmează la adresa noastră.

Astfel foaia „Drapelul“ din Lugoj Nr. 109 din 17 Octombrie zice următoarele: „Cum ne-am ferit pe noi și poporul nostru până acuma de socialismul distrugător, trebuie să ne ferim și de aicea încolo.“ (frazele acestea sunt citate într'un articol de fond ce ocupă o pagină întreagă din „Drapelul“). Mai departe urmează: „n'are să ne seducă lozincă democrației purtată de socialiști dar comentată de ei în mod unilateral, cu tendinți antinaționale și veleități de clasă, trebuie să examinăm conținutul lor care conține cea mai veritabilă otrăvă pentru viața sufletească a poporului nostru.“ Iar „Tribuna“ și „Lupta“ aproape zilnic cântă învechitul cântec, că la poporul românesc nu există deosebire de clasă, prin urmare de stare socială sau rang social și ca atare trebuie să fie toți românii sub drapelul național (semnul robiei și rușinei).

Ei bine, fiindcă ne-au provocat domnia dela „Drapelul“, trebuie să răspundem: ați ferit poporul român de lumina socialismului desrobitor, dar acuma nu vă mai merge cu minciunile voastre adormitoare. Nu. Socialismul este chemat, dacă este permis să facem uz de vorbele voastre, să vă distrugă privilegiile cu cari v'ați îngrădit, este chemat să distrugă valul cel negru ce stă înaintea ochilor întregii clasă producătoare de avuții dela sate și orașe, și acel vâl l'ați țesut voi preinșii conducători ai lui cu multă măiestrie. Dar nu mai merge mult așa, a străbătut socialismul și peste zidurile chinezești, la toate popoarele din lume, unde este nedreaptă alcătuire socială, dar chiar la frații voștri de un neam, domnilor naționaliști. În România socialismul prinde puteri din zi în zi, în Bucovina a prins rădăcini adânci la românii de acolo, în cât au trimes în parlamentul vienez și un deputat socialist român în persoana tovarășului G. Grigorovici.

Iar dacă umblă cineva cu lozincă democrației din gură în gură, atunci acei sunteți voi panglicarilor, care o comentați în mod unilateral, nu noi. Iar cu invinuirile că noi socialiștii, suntem antinaționali, antipatrioți, dar de când aflat-ați și prostia aceasta domnilor naționaliști? Oare nu noi socialiștii am proclamat sus și tare egală îndreptărire a naționalităților? și oare nu o să vedeți ca mâine pe poporul vostru organizat sub drapelul partidului nostru socialdemocrat? Da, noi muncitorii români dela sate și orașe nu cerem dela voi îngăduință, nici lumină, căci cunoaștem din experiență, că voi mai puteți să fiți mari, numai până când om fi neștiutori, inconștienți. Da, este luptă de clasă și la poporul român. La orașe sunt exploatați mii de muncitori români chiar de patronii români, la sate țărani sunt exploatați de marii proprietari, iar care are o falcă două de pământ nu-i ajunge să plătească dările și camăta la băncile voastre. De unde aveți sutele de milioane la institutele voastre de credit, de nu dela săraca țărănime? Da, noi socialiștii luptăm nu numai pentru egală îndreptărire a națiunilor, dar și pentru egală îndreptărire economică și politică a omenimei întregi. I. Crețu

ATENȚIUNE!

Comitetul redacțional a luat hotărârea ca de aici înainte să se deschidă o rubrică nouă în foaia noastră, care să fie sub titlul de: *Scrisori din afară*.

De aceea ne ținem de datorință, ca să atragem atențiunea tuturor tovarășilor, ca să-și dea fiecare silința și a ne scrie despre tot ce se întâmplă prin părțile lor, ca să putem aduce la cunoștința cetitorilor noștri. Comitetul redacțional.

Cronică externă.

România.

Marii proprietari din România au ținut o nouă adunare și au decis să meargă la Regele și să-i ceară respectarea proprietății mari. În discursurile rostite s'a zis, că țărănul este incult, lenes și de rea credință, că dispărând marea proprietate, țara va ajunge la faliment, că proprietarilor trebuie să li-să dea despăgubiri, că guvernul face socialism, etc.

Au drept. Guvernul român și socialismul. Mare deschilinire. Au, nu vă aduceți aminte trântorilor, de acum sunt vre-o câteva luni, când acest guvern compus din bandiți, s'au scaldat în sîngele bieților țărani și a început a aranja incvizitia pe teritoriul României, au început a persecuta și a expulza pe tot ce a fost cu simț socialdemocratic? Și-l mai faceți guvern socialist? Socialiștii nu fac astfel de blăstămății.

După aceea il mai faceți pe țaran incult? Rușine să vă fie, că nu-i dați voie de a se cultiva! Il faceți lenes? De pe al cui spate trăiți? Il faceți de rea credință? Dar voi în ce credeți?

Pfui! De sute de ori pfui! Privește lume cultă înspre România și atunci vei vedea, că ce țară culturală e România, așa numita țară a progresului în secolul al XX-lea.

Ei, nu stă departe de sora ei Rusia barbară.

Franța.

Mișcarea sindicală în Franța s'a ridicat în anul 1906—7 în 1130 syndicate, iar cu 149.240 de membrii ca în trecut.

La 1 Ianuarie 1907 s'a numărat 12.971 de grupe cu 1.958.511 membrii.

Aici dăm loc unei mici tabele, după cum se împarte:

	In breslele	Grupe	Membrii
Comerciu și comunicație	---	880	260.868
Metalurgie	---	574	103.835
Textil	---	385	78.854
Construcție	---	753	66.678
Montagiu	---	89	64.194

*

Organizațiunea muncitorilor de pământ a fost la 1 Ianuarie 1907 cu 3883 de grupe, cari numărau 716.530 de membrii.

America.

Catastrofa din Fairmont. Cu ocaziunea catastrofei de mină din Fairmont și-au perdut viața 600 de muncitori. Directorul minei socotește la 478 numărul muncitorilor dispăruți, fără a socoti însă și vre-o 100 băieți, cari erau aplicați la serviciu pe linia ferată din mină. Lucrările de salvare merg încet din cauza marelui cantități de gaz.

Turcia.

Revoluția din Turcia. O mare fărâșă domnește în toată Turcia. „Partidul turcilor tineri“ a răspândit o proclamație în sute de mii de exemplare, adresată poporului turcesc, în care acesta este îndemnat, să se răscoală împotriva Sultanului, provocându-l să dea Turciei o constituție modernă. Mișcarea aceasta s'a transplantat și în Asia mică, unde a luat dimensiuni enorme.

După cum vedem până și Turcii s'au deșteptat, cer și ei adevărata constituție. Atunci ce să zicem noi! Căci nici Ungaria n'o putem numi țară constituțională.

Serbia.

Votul universal în Serbia. Deputatul socialist Lalekevici a depus în scurpină o propunere de a se introduce votul universal în Serbia.

Cererea este semnată de 12.000 de cetățeni.

Rusia.

21 condamnări la moarte. Dintre soldații cari au luat parte la revolta militară dela 29 Octombrie 20 au fost osândiți la moarte, 1 țaran tot așa, 34 soldați au fost osândiți la muncă silnică pe viață, 53 au fost pe-

deșiți disciplinar, 88 împărțiți la batalioane de pedeapsă.

Lucruri de acestea se întâmplă zilnic în barbara Rusie. Viața unui om nu e considerată nici ca a unui animal. Apoi nu ne putem mira atunci, când bombele sunt puse în funcțiune. Dar durere, că nu reușesc întotdeauna.

*

Condamnarea deputaților socialiști din a doua Dumă. În Procesul contra fracțiunii socialdemocrate din a 2-a Dumă rusească au fost condamnați 11 deputați la 5 ani, 15 la 4 ani muncă silnică și 12 la colonizare, iar 11 au fost achitați. Intre cei condamnați la 5 ani muncă silnică e și conducătorul partidului, Zereteli.

*

Condamnare la moarte a unei atentatoare. O telegramă din Petersburg anunță că atentatoarea la viața generalului Horschelman, guvernatorul Moscovei, al cărei nume a rămas până azi necunoscut, a fost condamnată la moarte.

Austria.

Un succes al socialdemocrației austriace. La alegerea de deputat din Freistadt a fost ales tovarășul nostru I. Daszinski cu 6246 voturi contra 2274.

Această alegere s'a efectuat în urma retragerii din parlament a tovarășului Th. Reger, retragere făcută în favoarea lui Daszinski, care cu ocaziunea alegerilor generale a fost arestat.

CRONICA.

Justiție de clasă. În una din zilele trecute s'a pertractat înaintea curții cu jurați din Pojon, procesul intentat contra foi soră în limba slovacă „Rapred“, pentru ură și agitație de clasă. Astea le-a găsit cinstitul procuror regesc. Așa că pentru acest păcat a fost tras la răspundere redactorul responsabil tov. Emanuil Léhoczky, pe care jurații conștienți l'au declarat de vinovat, iar tribunalul i-a croit o pedeapsă de două luni temniță de stat și 600 coroane amendă în bani.

50.000 de muncitori fără adăpost. Pretutindeni în orașele mari, unde este mare mizerie, lipsa locuințelor este adevărată plagă pe chirieși, cari sunt nevoiți să se lase a fi despoiați de proprietarii de case îngâmfăți și fără suflet. Numai clasa muncitorilor este supusă abuzurilor și cruzimei acestor cămătari, pururea neîndestuliți cu obolul ce-l scoate din punga și sudoarea săracilor. Lipsa locuințelor mal ales iarna este simțită, căci atunci ori-cine caută să se infunde undeva la căldură să nu degere de frig. Pe atare vreme ar fi lucru natural și uman ca proprietarii să se poarte mai cinstit cu cei bătuiți de soarte, pentru a nu le amări viața mizeră și mai tare. Neșatiul însă, cămătăria și dorul de îmbogățire nu poate fi cu considerare la umanitate. Din contra, proprietarii de case profitează de ocaziune pentru a mai ridica prețul chiriei. Acelaș caz s'a întâmplet acum la Neapole, unde proprietarii ridicaseră enorm chiria, așa că chirieșii, toți muncitori, au fost siliți să declare că nu vor plăti „adausul“. Proprietarii au așteptat cinci luni de zile după chirie, și cum chirieșii nu voiau să plătească chiria nici după repetite somări, s'au hotărât să-i dea afară din casă. De oare-ce există justă temere, că din cauza aceasta se vor întâmpla mari disordini, poliția s'a îngrijit de timpuriu. Ba se va trimite la fața locului și forță armată, punându-se pe picior de războiu 10.000 carabinieri. Deci muncitorii vor fi dați afară cu asistența ori poate intervenirea brutală a poliției și miliției! Se poate oare ca puterea de stat să vină în ajutor celor slabi!

Generosi de casă. O proprietare a unei case cu

in cele mai bune relațiuni cu chirieșii săi. Probabil să nu-i fi șicanat așa după cum este obiceiul proprietarilor de case din Budapesta. Din cauza bunătății sale de inimă chirieșii tot timpul cât era bolnavă, o cercetau pe rând în fiecare zi, și o mângăiau ca niște adevărați prieteni.

Ce rară armonie între proprietar și chirieși. Dar cu toată îngrijirea doamna bună muri. Nainte de moarte însă ea și-a adus aminte de prietenii ei, cărora nici prin minte nu le-ar fi trecut actul de generozitate, care îi surprinse. Ea își lăsase casa ca moștenire chirieșilor săi prieteni, cari aproape toți aparțin clasei muncitorilor.

Greve. Opt sute de impiegați ai societății electrice și de gaz din Bordeaux au hotărât să proclame greva din cauză că postulatele lor referitoare la ridicarea lefilor, pensii și repauzul duminical n'au fost implinite.

Așa, că în una din zilele trecute orașul Bordeaux a rămas fără lumină. Lumea a trebuit ca să-și ia felinare (lampe) în mână și a umbla pe strade ca să nu se întâmple incidente.

— Din Triest sosește știrea că muncitorii de port au organizat Sâmbăta trecută o manifestațiune, parcurgând stradele și lămurind împotriva tovarășilor cari lucrau în port. Disordini nu s'au produs.

Proces de presă. Luni la 16 Decembre s'a pertractat al patrulea proces de presă al foii naționaliste „Lupta” din Budapesta, pentru care procese a fost condamnat fostul redactor responsabil, Vasile Macrea culegător de litere, la 20 luni temniță de stat și 3200 coroane amendă în bani.

Patria salvată.

Groznică nenorocire într'o fabrică din Capitală. Săptămâna trecută s'a întâmplat în fabrica de spodiu din Soroksár un accident înfiorător. O fată de 19 ani, aplicată la acea fabrică a căzut într'o mașină, care a făcut'o o masă de necunoscut. Nenorocita a murit instantaneu. Așa să adună averile în Ungaria — cu singe omenesc.

Un revoluționar sinucigaș. În Budapesta a făcut săptămâna trecută un revoluționar rus anume Constantin Pavlov o încercare de sinucidere. În scrisoarea ce s'a găsit pe masă, el spune că numele său adevărat este Constantin Perloff și a fost avocat în Moscova. Ca om drept el a urit pe țar și a luat parte la conspirația împotriva vieții țarului. Dar conspirația a fost trădată, Perloff a trebuit să fugă lăsându-și averea și familia. Urmărit pretutindeni de agenții secreți ai poliției rusești, el a ajuns la Budapesta. Isprăvindu-și banii el a hotărât să se sinucidă pentru a scăpa de mizerie.

Din sindicate.

Lucrătorii dela căile ferate ungare

Uniunea lucrătorilor de căi ferate din Ungaria va ține în zilele de 2 și 3 Februarie 1908 a doua adunare generală cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comitetului central.
2. Raportul comisiunii de controlă și darea absolutului la comitet.
3. Alegerea noului comitet.
4. Propuneri.

Depe cîmpul de luptă

Intreaga România este boicotată pentru toți lucrătorii de toate breslele.

Lucrătorii în lemn.

Eschideri sunt: în Arad, Győr, Marosvásárhely, Nagykanizsa, Panciova, Keszthely Tapoleza și Sibiu.

Greve sunt: în Bistrița, Czegléd, Fiume (fabrica de mobile F. Feri), Gyöngyös, Chichinda-Mare, Becicherecul-Mare, Orăștie, Serajevo, Igló și India (Slavonia fabrica de mobile alui Welchner.)

Inchise sunt orașele: Brașov, Bichișgyula, Hódmezővásárhely, Keszthely, Kiskunfélegyháza, Nyiregyháza, Pécs, Petroșeni, Ujpest toate atelierele cu mașini, Szabadka, Szászrégen, Székesfehérvár, Szolnok, Fágaraș, Tatatóváros, Macáu, Veszprém, Zalaegerszeg, Zsolna, Kaposvár, Erzsébetváros, Torda, Uj-Gradiska, Eger, Trencsén, Zólyom, Orosháza, Sibiu, Becicherecul-Mare, Zsolna, Közseg și Székelyudvarhely.

Ateliere boicotate: Eperjész Fridrich Kálmán. Macáu Nagy Béla și Kusses. Tatatóváros Borbely J., Beliczki L., Vitális F., Farkas Gy., Czuh J., Goldschmid F., König J., ifj. Tarr József și Dukszák József. Cluj Hermann Gyula. Beregszász Danczinger Sámuel. Igló Kupcsik József. Orosháza Kovács Béla. Seghedin Ott János. Eszék ateleirul Naimann Mátyás și Kossák. Rozsnyó Szakácsi Kálmán. Ujpest Németh Kálmán. Csákány (fabrica de lemne alui Grassl). Becicherecul-Mare fabrica de mobile alui Benceze Anta și Fiu. Szabadka Sefcsik, Lajos, Moldovanyi József, Kaics Dezső, Pukkel Iuliu și Wilhelm Ernest. Nyitra Fekete István. Erzsébetfalva Tojt István. Szamosújvár fabrica Fischer și Gottlieb. Székelyudvarhely Kunz Albert. Sátoraljaújhely Palásti Lajos, Bükler F. și Kucsera János. Zágráb S. Glaser.

Lucrătorii constructori.

Sibiu. Acum șase săptămâni lucrătorii constructori de aici au pus sub boicot construcția fraților Grünwald de aici, însă trebuie să notăm că unii dintre aceia, cari au cerut cu gura mare declararea boicotului au fost cei d'întâi cari au spart boicotul. Acești trădători sunt următorii: Kirschner Mihály, Singer Mihály, Hirling Márton, Schwachhoffer József, Komsa Viktor, Szametz Vilmos, Klosz Mihály, Csonca Iuon, Schasser N., Árpád Gergely, Dán Miklós, Avrisan György. Pe aceștia îi recomandăm muncitorilor organizați.

Grupa din Ciakova își ține adunarea generală anuală în ziua de 22 Decembre, la orele 2 după amiază.

Grupa din Virșet ține în ziua de 29 Decembre adunarea generală anuală în restaurantul Szöllővesző.

Grupa din Deva ține în ziua de 22 Decembre la orele 10 înainte de amiază adunarea generală anuală.

Instițuire. Secretarul cercual din Timișoara provoacă următoarele grupe, ca să trimită rapoartele asupra numărului membrilor: Boroșineu, Borossebeș, Bácszenttamás, Brașov, Bucova, Chichinda-Mare, Pankota, Soborsin, Timișoara (sculptori în Peatră), Neoplanta și Ocna-Sibiului.

Lucrătorii bârdași.

Următoarele locuri sunt de ocolit:

Sub boicot sunt: Nagykovács Kelecsényi György, Bors Ferenc și Buz János. Szinyérváralja lucrările lui Sarkadi Ferenc. Pécs Végh József. Arad. Abony Mészáros Sándor, Sztéger Alajos și lucrările lui Pallos Armin din Mádéfalva și Gyergyószentmiklós. Törökszentmiklós Alföldi Imre, Alföldi József și Karakas Bálint. Construcția podului de drum de fer Arad-Csanád.

Greve sunt în: Esztergom, Nagykanizsa, Gyöngyös, Kecskekmét. Tapoleza, Czegléd, Orosháza, Kispeszt, Székesfehérvár, Arad, Aszód și jur, Seghedin și Macáu.

Lucrătorii de încălțăminte.

Tovarășii călători au de ocolit următoarele locuri:

Greve și eschideri sunt în: Bekécsaba, Szatmárnémeti, Virșet.

Sub boicot sunt: Budapesta pentru toți lucrătorii, de tot. Dobrișin Köröskényi István

și Léhner Sámuel. Detta de tot. Déva ateliernel Benesik Zsigmond și Zavadniczky. Gyöngyös, Győr de tot. Hódmezővásárhely acele ateliere care încă nu au dat pretinderile. Marosvásárhely Lakatos János, Hunyadi István, Pataki Károly, Herman Vencel, Kulcsár Elek. Medgyes atelierul lui Ipsen Frigyes. Miskolcz de tot. Becicherecul-Mare, Oradea-Mare de tot. Nyiregyháza Balla Antal. Orosháza de tot. Ozd Bakalár János. Pápa Csomáz D. și Schlosser István. Pécs, Pojon de tot. Segesvár Krausz János. Szászrégen Deutsh Ede. Orăștie de tot. Seghedin Ördög J., Szántó M., Stely M. și Császár M. Székelyudvarhely, Székesfehérvár de tot. Szolnok Turesányi Emanuel, Szántó József și Havancsák János. Szombathely de tot. Ujverászb Bauer György, Giesz István, Erhardt Henrik și Stefan Keresztély. Överbász Klein János.

Lucrătorii pelari.

In Budapesta sunt următoarele ateliere de ocolit pentru cojocari: Chugyik János, Girur József, Hurgyak Mihály, Löwi Miksa, Matejka János, Perényi Ignác, Sarvai Saarba János, Bukovics Lajos, Balli Árpád și Piskó András.

Kismarton. Fabrica de pelărie a lui Spitzer este de ocolit pentru tăbăcari și ajutori de lucrători.

Oradea-Mare. Atelierul de tăbăcărie alui Szeles Lajos este de ocolit.

Turdossin. Fabrica de pelărie a lui Herz și Zeughut este de ocolit de lucrătorii tăbăcari.

Bibliografie.

A apărut Calendarul Munciei cu o materie foarte bogată, pe care îl recomandăm tuturor tovarășilor noștri. Prețul 25 fileri, și se află de vânzare la Redacția „România Muncitoare”, București, Calea Victoriei Nr. 91.

A apărut Viitorul Social Nr. 4 cu un cuprins foarte bogat, având articole semnate de tovarășii G. Vlad, Dr. Ecaterina Arbore, Maxim Gorki, Dr. C. Racovski, Barbu Lăzăreanu etc. Abonamentul costă pentru Ungaria pe un an 10 coroane, pe 6 luni 5 coroane. Un număr 1 coroață. Redacția și Administrația: Iași (România), Strada Sft. Theodor Nr. 31.

Bursa de marfuri din Budapesta.

Cursul din 19 Decembre 1907.

per 50 chile.

1908 grâu de Aprilie	---	13.26—13.27
1908 grâu de Octombrie	---	11.20—11.21
1908 secară de Aprilie	---	12.24—12.25
1908 secară de Octombrie	---	10.08—10.09
1908 ovăz de Aprilie	---	8.53—8.54
1908 cucuruz de Maiu	---	7.35—7.36

CĂRȚILE NOASTRE.

La administrația noastră se află următoarele cărți spre vânzare:

Cartea muncitorului	---	12 fileri
Manifestul comunist	---	40 "
Statul viitor și socialdemocrația	---	26 "
Tactica socialdemocrației	---	20 "
Scrisori colectiviste	---	12 "
Socialismul și intelectualii	---	26 "
Studiu critic asupra socialismului român	---	32 "
Din ideile fundamentale ale socialismului științific	---	50 "
Trudiții, icoane din norod	---	75 "
Femeile în revoluția din Rusia	---	20 "
Colectivismul de Jules Guesde	---	12 "
Concepția materialistă a istoriei	---	60 "
Parvenitii, dramă de Maxim Gorkii	---	100 "
Libertatea de cugetare	---	50 "

Toate aceste cărți să trimit numai atunci, când costul plus 10 fileri pentru expediție să trimit înainte.

Tipografia Világosság, societate anonyma. Budapest, VII., Nyár-utca 1.